

S O * *
Z V E *
* Z D *
* * J A

Johannes Bobrowski
SARMATSKA DEŽELA

PREVOD ALFRED LESKOVEC

Johannes Bobrowski
SARMATSKA DEŽELA

PREVOD ALFRED LESKOVEC

*Ti si plovka potujoča,
s kljunom rineš pod gladino,
se potapljaš v globočino:
pojdi v morje, dol v globino,
solze vrni na vršino!*

(Kalevala, prev. Jelka Ovaska Novak)

KLIC

5

Vilna, hrast
ti –
moja breza,
Novgorod –
nekoč je v gozdovih vzletelo
mojih pomladi vzklikanje, mojih dni
korak je zazvenel nad reko.

Ah, to je svetli
sij, poletna zvezda,
podarjena dalje, ob ognju
ždi pravljicar,
fantje, ki vso noč so ga poslušali,
so odšli.

Samcat bo prepeval:
čez stepo
tečejo volkovi, lovec
je našel rumen kamen
in ga žgal v mesečini.

Presveta plava
neka riba
skozi davne doline, še gozdnate
doline, očetov govorica
še odzvanja sem gor:

6 Od srca dobrodošli, tujci.
Tudi ti boš tujec. Kmalu.

VAS

Še vedno tujina
kot pavke, daljna.
Prihajam po poti.
Pod brezo na polju, zunaj
pastir, v šumenju listja, oblaka
dežni glas. Pod večer
pesem iz dolgih tonov,
tiho vreščanje
ob grmovju.

Vas, med močvirjem in reko,
raskava, tvojih ranih zim
vranja svetloba, okoli jelš
pot, ki se je zarasla, kočé,
mehke, ki jih dim šote
in dež sta obarvala, ti
moja neskončna svetloba,
moja medla svetloba,
na robove zapisana
mojemu življenju, ti stara:

podoba lovca, čarobna,
z živalsko glavo,
naslikana v ledeno
vboklino, v skali.

OTROŠTVO

Tedaj sem
ljubil kobilarja –
zvenenje zvonov, tam zgoraj
je zazvenelo in zamrlo
zaradi hišic iz lubja,

ko smo ždeli na obrobju gozda
in na travnato bilko nizali
rdeče jagode; s svojim vozičkom
šel je mimo
sivi Jud.

8

Zatem so opoldan v temni senci
jelš stale živali,
in besno udarjajoč z repi
odganjale muhe.

Nato se je vlila silna, širna
dežna povodenj z odprtega
neba; po vsej temi
so kaplje dišale
kot zemlja.

Ali pa so fantje prišli
po obrežni stezi s konji sem dol,
na sijočih rjavih

hrbtih so smeje se jezdili
čez globino.

Za ogrado
brenčanje roječih čebel.
Pozneje, skoz trnje trstičča ob jezeru,
je šla srebrna raglja
strahu.
Prerasla je, živa meja,
temà okno in vrata.

Tedaj je starka zapela v svoji
dišeči kamri. Svetilka
je brundala. Vstopili so možje,
čez ramena so
vpili psom.

Noč, daleč razpredena v molku –
čas, hitreje bežeč, grenkejši,
ki traja od verza do verza:
otročstvo –
tedaj sem ljubil kobilarja –

NIMFA

Čas škržatov, beli
čas, ko je mladenič ob vodi
sedel, okroglo čelo
ob roko prislanjal. Le kam
je odšel?

Poti so
skozi gozd,
skrite. Tu vzamem krvavečo
zel. Položim jo na kamne,
za omejkom vedro zakličem
10 s podečim se šojnim vreščajem.

In z ozelenelim pogledom
se pojavi v prašēci, mehki
jelševi senci.
Sirinks, tvoj vzdih, žvenket,
zaplava skozi grmovje.

JURA

Tvoje vode
trde pred gozdom,
pod površjem,
polne belega mraza izvirov
poleti.
Le okoli poldneva
se tiho dvigne na površje
s svetlikajočimi se plavutmi
riba, stara
roparica. Znova
se vrne pod mesec. In ne hiti,
ko divja vidra
v labirintu korenin,
ropoče globoko v pletežu mraka.

11

V veliki tišini
pridem k tebi,
prelepa sestra gozdov, gričev,
moja reka.
V tišini mladega dneva
v jagodičju
pridem po peščeni stezi. Moj čoln
sledi glasu tvojega srca, vselej
nenadnemu šumenju vode
pod hladom.

Siva vrba, grenak vonj,
zelenilo kot iz meglic.
In rosa. V zaraščenem pobočju
v grmičevju pred vasjo
ždi siva glava, s premrlimi prsti
slika tvojo rdečino, tvoje zelenilo, tujo
modrino, srebrni glas:

nekoč
je mogočni
bog livad, s trdimi usti,
12 dvignil lice. Nad gozdom na bregu
stal je
v črnini žrtvenika,
se svetil od maščobe,
na travnikih videl rdečkasto rudo,
in izviri
so brizgali, njegovih pogledov
peščena sled.

Kdo prižiga pozne
ognje leta, kjer reka,
Nemen, gre, iz širnih
pljuč kriči od ledu,
ki pada sem dol? Pada iz odprtega
neba, pred njim rumeni
dim se širi.

VSEBINA

Klic ...	5
Vas ...	7
Otroštvo ...	8
Nimfa ...	10
Jura ...	11
V spomin na rečnega ribiča ...	13
Ljubezenska pesem ...	14
Žene ribičev na sipini ...	16
Ribiško pristanišče ...	17
Judovskemu trgovcu A. S. ...	18
Stara vojaška cesta ...	20
Vožnja z vozom ...	22
Brunarica nad Vilijo ...	24
Vilna ...	26
Ob reki ...	28
Litovski vodnjak ...	29
Pokopališče ...	30
Umrli jezik ...	31
Vaška noč ...	32
Sled v pesku ...	34
Litovske pesmi ...	36
Sarmatska nižina ...	37
Nasprotna luč ...	40
Žalovanje za Jahnnom ...	42
Villon ...	42
Góngora ...	45

Günderrode ...	47
Aleksis Kivi ...	48
Joseph Conrad ...	50
Dylan Thomas ...	52
Pojoči labod ...	54
Vetrni mlin ...	55
Vaška cesta ...	57
Cerkev »Lajšaj moje bolečine« ...	59
Na tavrjski cesti ...	60
Pokrajina s pticami ...	61
Stepa ...	63
Ilmensko jezero 1941 ...	64
Pesem reke ...	66
Domovina slikarja Chagalla ...	69
Latvijske pesmi ...	70
Dvina ...	71
Nočna pot ...	73
Kaunas 1941 ...	74
Kragulj ...	76
Povratek ...	78
Ogenj in sneg ...	79
Brežina jezera ...	81
Nekoč bomo imeli ...	82
Nemen ...	83
Daubas ...	85
Zimska svetloba ...	87
Odpoved ...	89
Prepeličji klic ...	91
Orel ...	94

Nižina ...	95
Klici ...	96
Podeželska cesta ...	98
Driada ...	100
Ob reki ...	101
Poletni vrišč ...	102
Neizrečeno ...	103
Pripoved ...	104
Popotnik ...	105
Božične živalce ...	106
Yimski vrišč ...	108
Volkova smrt ...	109
Hamann ...	111
Stari dvor v Vilni ...	113
Bezgov cvet ...	115
Za hasida Barkana ...	116
Noč zadnjih domačij (Stari Höltke) ...	117
Spominski list ...	118
Vremenska znamenja ...	119
Pihalec na školjko ...	122
Nenija ...	123
Košček morja ...	124
Oda Thomasu Chattertonu ...	125
Francoska vas ...	128
Brentano v Aschaffenburgu ...	129
Hölderlin v Tübingenu ...	130
Nočne lastovke ...	131
Jedenberg ...	132
Petr Bezruč ...	134

- Iz rek ... 136
Ptičja cesta 1957 ... 138
Gertrud Kolmar ... 140
Else Lasker-Schüler ... 141
Za Nelly Sachs ... 142
Don ... 145
Ikona ... 146
Zapuščeni kraj ... 147
Pod robom noči ... 148
Severnorusko mesto (Pustoška 1941) ... 150
Postanek ... 151
Nad reko ... 153
Večer prebivalcev ribiške vasi ... 155
Katedrala 1941 ... 156
Vaška cerkev 1942 ... 158
Poročilo ... 159
Samostan pri Novgorodu ... 160
Tomška cesta ... 161
Velika noč ... 163
Ruske pesmi ... 164
V spomin B. L. ... 165
Brod ... 166
Hiša iz lesa ... 167
Vaška glasba ... 169
Pot domov ... 171
Vselej je treba poimenovati ... 172
- Dejan Kos
Metafizika spomina ... 179

SOZVEZDJA

6

Johannes Bobrowski

SARMATSKA DEŽELA

Naslov izvirnika:

DAS LAND SARMATIEN

iz Johannes Bobrowski, Gesammelte Gedichte,
Deutsche Verlags-Anstalt 2017

© 1962 in 1966, Deutsche Verlagsanstalt, a division of Penguin
Random House Verlagsgruppe GmbH, München, Germany

© za slovensko izdajo: 2020, Družina d. o. o.

PREVOD: Alfred Leskovec

SPREMNA BESEDA: Dejan Kos

UREDNIK ZBIRKE: Brane Senegačnik

OBLIKOVANJE IN PRELOM: Jerneja Rodica

IZDALA IN ZALOŽILA: Družina d. o. o.

ZA ZALOŽBO: Tone Rode

Tiskano v Sloveniji

NAKLADA: 200 izvodov

Ljubljana 2020

Knjižno delo je izšlo v okviru knjižnega programa, ki ga sofinancira
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije v letu 2020.

Več informacij o knjigah založbe Družina najdete na www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.112.2-1

BOBROWSKI, Johannes, 1917-1965

Sarmatska dežela / Johannes Bobrowski ;

[prevod Alfred Leskovec ; spremna beseda Dejan Kos]. -

Ljubljana : Družina, 2020. - (Sozvezdja ; 6)

ISBN 978-961-04-0728-7

COBISS.SI-ID 34699779